

USMF „NICOLAE TESTEMIȚANU”

CATEDRA DE MANAGEMENT ȘI PSIHOLOGIE

TEMA: 1. Conceptele fundamentale ale Psihologiei în medicină.

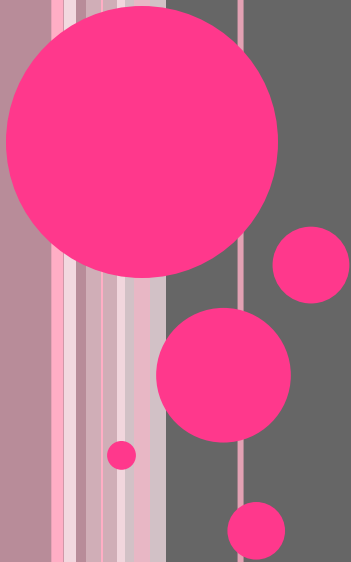
Psihologie medicală. Metode de cercetare în psihologie.

PSIHOLOGIA

ESTE ȘTIINȚA

DESPRE OM ȘI

PENTRU OM.

INTRODUCERE ÎN PSIHOLOGIE

Psihologia ca știință.

Termenul de Psihologie (introdus de către de către filos. germ. Wolff, sec. XVIII) – din greacă („psyche” – suflet, psihic și „logos” - știință) deci, „psihologia – este știința sufletului, psihicului”.

Psihologia - este știința care studiază „ansamblul conduitelor, comportamentelor, inclusiv priza lor de conștiință”(Jean Piaget)

William James: Psihologia – este știința vieții mintale, a fenomenelor și condițiilor reale (senzații, dorințe, emoții); ca „știință a stărilor de conștiință”.

John Watson: Psihologia - ca „știință a comportamentului”.

RAMURILE PSIHOLOGIEI

FUNDAMENTALE

Psihologia generală:

- a) Psihologia proceselor cognitive (senzației, percepției, atenției, memoriei, imaginației, gândirii, limbajului).
- b) Psihologia personalității: (emoțiilor, aptitudinilor, motivației, caracterului, temperamentului, voinței).

APLICATIVE

1. Psihologia genetică
2. Psihologia pedagogică
3. Psihologia socială
4. Psihologia vârstelor
5. Psihologia clinică
6. Psihoterapia
7. Psihologia medicală
8. Psihologia diferențială
9. Psihologia juridică
10. Psihologia managerială
11. Psihologia muncii etc.

PSIHICUL. DEFINIȚII. CARACTERISTICILE PSIHICULUI.

Psihicul – Obiect de studiu al psihologiei, reprezintă:

- *un sistem de orientare și reflectare, propriu animalelor superioare și oamenilor;*
- *produs al adaptării, activității și funcției sistemului nervos.*

Activitatea psihicului rezidă în:

- *viața psihică interioară;*
- *comportament;*
- *personalitatea omului.*

PSIHICUL. DEFINIȚII. CARACTERISTICILE PSIHICULUI.

*Psihicul - definește personalitatea ca
unitate comportamentală dotată cu
percepție, intelect și afectivitate.*

*Psihicul este fundamentul personalității, este încă
marea necunoscută care ne creează ca indivizi
distincti, ne pune în contact unii cu alții și
realizează socializarea.*

PSIHICUL. DEFINIȚII. CARACTERISTICILE PSIHICULUI.

Psihicul – este însușirea materiei
special superior organizate
(creierul); prin intermediul
căruia are loc reflectarea
subiectivă a lumii înconjurătoare
(a realității) obiective.

STRUCTURA PSIHICULUI

- Procesele psihice – *reprezintă reflectarea dinamică a realității în diferite forme ale fenomenelor psihice.*
- Stările psihice – *nivelul relativ stabil al activității psihice concretizat în momentul dat, care se exteriorizează printr-o activitate mai intensă sau mai slabă a personalității.*
- Înșușirile psihice – *reprezintă niște formațiuni stabile, care asigură un anumit nivel calitativ și cantitativ al activității și conduitei, caracteristic omului respectiv.*

NATURA CONTRADICTORIE A PSIHCULUI:

- ◆ *obiectiv și subiectiv* – obiectiv din punct de vedere ontologic (al existenței sale); subiectiv din punct de vedere gnoseologic (de cunoaștere).
- ◆ *material și ideal* – material, prin originea lui (se naște din materie și evoluează o dată cu ea, având la bază activitatea materială a creierului); ideal, spiritual prin natura lui, fiind saturat de un conținut de imagini, idei dobândite în procesul cunoașterii (individuale și/sau sociale) organizate.

NATURA CONTRADICTORIE A PSIHICULUI:

- ◆ *proces și produs* – ca proces, vizează desfășurarea în timp a fenomenului psihic, succesiunea transformărilor produse în psihicul subiectului; produsul, reprezintă un concentrat, un condensat al caracteristicilor cantitative și calitative în urma interacțiunii subiectului cu obiectul.
- ◆ *stare latentă și stare manifestă* – complexitatea lor fiind condiționată de faptul că nu întotdeauna starea latentă (virtuală) coincide cu starea manifestă (reală); uneori, existând o netă contradicție (gândim una – spunem alta; una gândim – una spunem – alta facem etc.).

NATURA CONTRADICTORIE A PSIHICULUI:

- ◆ *desfășurarea normală, firească dar, și surprinzătoare, patologică.*
- ◆ *determinat și determinant* – psihicul fiind influențat, provocat, cauzat de factori și condiții (naturale, sociale) din afara sau chiar din interiorul lui, dar în același timp, dispune de inițiative și acțiuni determinative; psihicul – este produs al împrejurărilor, dar și producător de împrejurări.

PSIHOLOGIA MEDICALĂ

*„A înțelege omul, pentru a-l
perfecționa – aceasta este
adevărata menire a psihologiei.”*

Serghei Rubinștein

SUBIECTELE TEMEI:

- 1. Psihologia medicală. Definiție și caracterizare generală.
- 2. Domenii de cercetare și obiectivele psihologiei medicale.
- 3. Istoricul dezvoltării psihologiei medicale.
- 4. Relațiile interdisciplinare ale psihologiei medicale.

PM: DEFINIRE ȘI CARACTERIZARE GENERALĂ

Psihologia medicală - este acea parte a psihologiei care se aplică tuturor problemelor medicale, deoarece medicina are nevoie de o bază psihologică.

Activitatea medicului - trebuie să se bazeze pe temeinice cunoștințe psihologice privind bolnavul și consecințele actului medical.

PM: DEFINIRE ȘI CARACTERIZARE GENERALĂ

Psihologia medicală se referă la atitudinea față de bolnav și boală, față de sistemele de îngrijire a sănătății, atât ale individului bolnav, cât și ale celui sănătos, acest lucru incluzând logic și atitudinea medicului și celor ce lucrează în domeniul medical față de propria profesiune.

(Florin Tudose)

PM: DEFINIRE ȘI CARACTERIZARE GENERALĂ

Psihologia medicală își propune să restabilească între medic și pacient contactul cald, uman, în care pacientul să joace rolul principal, să se țină tot mai mult cont de individ și relațiile sale.

Câmpul de aplicare a psihologiei medicale este întreaga medicină, în cadrul căreia relația medic-pacient este doar un singur aspect.

OBIECTUL PSIHOLOGIEI MEDICALE

într-un sens mai specific, poate fi definit și ca studiul bolnavului în relație cu boala sa, precum și al funcției de îngrijire a personalului medical aplicate bolnavilor.

Psihologia medicală, studiază aspectele psihosociale care însoțesc actul medical în toate etapele sale, având scopul de a reda sănătatea persoanei și de a o reintegra în mediul social și cel familial.

DOMENII DE CERCETARE ȘI OBIECTIVELE PSIHOLOGIEI MEDICALE SUNT:

- psihologia omului sănătos și a bolnavului față de agresiunea somatică sau psihică și efectele psihologice ale suferinței în diverse faze de evoluție a bolii;
- relațiile bolnavului cu personalul medico-sanitar, familia și ambianța;
- relația medic-pacient în stabilirea diagnosticului și desfășurarea tratamentului;

DOMENII DE CERCETARE ȘI OBIECTIVELE PSIHOLOGIEI MEDICALE

- asigurarea confortului fizic și psihic în condițiile de spital și de suferință;
- soluții tehnice de specialitate pentru prevenirea îmbolnăvirii și a consecințelor stării patologice;
- factorii psihici și mecanismele producerii tulburărilor de somatizare;

DOMENII DE CERCETARE ȘI OBIECTIVELE PSIHOLOGIEI MEDICALE

- problematica de natură psihologică a profesiunii de medic: solicitări psihice, efectele activității asupra integrării fizice și psihice ale personalului medical, rolul și statutul, cauzele producerii de erori în practica medicală (malpraxis, abuz, etică);

DOMENII DE CERCETARE ȘI OBIECTIVELE PSIHOLOGIEI MEDICALE

- eficiența medicamentelor și a investigațiilor tehnice de specialitate, efectele secundare sau placebo ale acestora;
- metodele și tehnicile psihologice de tratament și de recuperare.

FUNȚIILE PSIHOLOGIEI MEDICALE:

- 1. participă la descoperirea etiologiei bolilor, insistând asupra elucidării cauzelor de natură psihogenă;*
- 2. intervine în asistența medicală în cunoașterea simptomelor diferitelor boli și a conduitei individului în boală;*
- 3. este implicată în susținerea terapeutică, venind cu mijloace specifice.*

METODELE DE STUDIU ALE PSIHOLOGIEI MEDICALE

- 1. anamneza (met. biografică);**
- 2. studiul de caz;**
- 3. observarea;**
- 4. chestionarul;**
- 5. experimentul;**
- 6. ancheta socială etc.**

P.S: specifice psihologiei, sociologiei, medicinei...

ISTORICUL DEZVOLTĂRII PSIHOLOGIEI MEDICALE.

Hipocrate, consideră că un medic trebuie:

- - să cunoască, să recunoască și să înțeleagă boala;
- - să cunoască OMUL, modul în care suferă și în care s-a îmbolnăvit;
- - să știe ce remediu trebuie folosit în cazul unui bolnav anume și ce remedii trebuie evitate.

„Organismul este întreg în fiecare din părțile sale” (Hipocrate)

ISTORICUL DEZVOLTĂRII PSIHOLOGIEI MEDICALE.

Platon (filosof antic) - Medicul nu trebuie să ofere remediul său decât după ce bolnavului i s-au dat explicațiile necesare și acesta a fost convins de binele ce i-l va face.

Primul curs de psihologie medicală în formarea psihologică a viitorilor medici – a fost ținut începând cu anul 1845, la Universitatea din Berlin, de către profesorul *Issensee*.

ISTORICUL DEZVOLTĂRII PSIHOLOGIEI MEDICALE.

Ca domeniu aplicativ, psihologia medicală își face simțită prezența pentru prima dată în America de Nord unde L. Witmer (1896) înființează o clinică psihologică în cadrul Universității din Pennsylvania.

În prezent cursurile de *psihologie medicală* – sunt incluse în programele de studiu pentru facultatea de psihologie, pentru cele de medicină și stomatologie.

RELAȚIILE INTERDISCIPLINARE ALE PSIHOLOGIEI MEDICALE

- **Psihologia generală** – oferă date referitor la procesele psihice fundamentale, și implicarea lor în suferința bolnavului, atributele generale ale psihicului – concretizate în personalitatea diferiților bolnavi.
- **Psihologia socială** – vine cu informații referitoare la relația dintre medic-pacient, la intersecția psihosocială a acestuia din urmă, la fenomenele legate de administrarea diferitor medicamente, la indicatorii de apreciere a calității vieții etc.

RELAȚIILE INTERDISCIPLINARE ALE PSIHOLOGIEI MEDICALE

- **Sociologia** – oferă date referitoare la premisele socio-culturale ale diferitor îmbolnăviri, dar și la posibilitățile recuperatorii pentru bolnav.
- **Filosofia** – necesară medicului în planul formării – pentru sine – a unei viziuni coerente despre viață și oameni, dar și pentru decodificarea unor mentalități ale bolnavului care distorsionează uneori relațiile interpersonale ale acestuia.

RELAȚIILE INTERDISCIPLINARE ALE PSIHOLOGIEI MEDICALE

- **Psihiatria** – îi permite o abordare în cunoștință de cauză a unor personalități morbide, capabile să inducă în eroare medicul.

Relația cu psihiatria este incontestabil cea mai profundă dintre cele stabilite cu disciplinele medicale atât din punct de vedere istoric, cât și metodologic și, nu întâmplător, aproape toți cei care au fondat psihologia medicală au fost medici psihiatri.

CONCLUZII:

- Psihologia medicală dispune de metode de tratament psihologic (psihoterapii), de posibilitatea influențării psihologice în scopul alienării suferinței.
- Atâta timp cât actul medical implică întotdeauna relație și comunicare, se poate spune că medicina nu se poate practica fără psihologie, chiar dacă cunoștințele de psihologie au apărut ca „o determinare inconștientă, acumulată în decursul practicii” (Nayrac P, 1962).
- Psihologia medicală contribuie din plin la umanizarea medicinei, iar aceasta nu este decât o reîntoarcere în viitor.

CONCLUZII:

- Atenția principală a psihologiei medicale se îndreaptă asupra componentei psihologice a actului medical, contactul cu bolnavul fiind o comunicare în care medicul transmite pacientului și un climat psihologic.

Pentru Scripcaru: Psihologia Medicală trebuie să joace rolul unei adevărate "propedeutici (învățământ pregătitor) specifice" pentru toate disciplinele medicale, medicul fiind obligat să ajute omul prin intermediul tuturor științelor despre om.

CONCLUZIE GENERALIZATOARE

*Cel mai simplu act medical
presupune o relație
interpersonală, un contact uman
de tip special
între cel care suferă și cel care
ajută, scopul final fiind alinare a
unei suferințe umane.*

*TOATE BUNE ȘI
FRUMOASE ÎN
CONTINUARE!*

